

תוך האולם, נכנסת לחדריהאוכל, מסתור בבת שם לרוב ומסיימת בתוך התוף של התזמורת, אחרי מסע ארוך ומפרך. או המסע האקרובטי מסביב לסועדים בסרט מתחת לחוג הגדי, המסתיים ביציאה מר זהה מחדריהאוכל, דרך דלת שאינה קיימת

שחקנית קארן בלק ב"מזימות" תחפושת בלונדית

האמריקאים

ותה אנגלי

יאנקים (בן-יהודה, תל-אביב, אנגליה): מה שקסם לג'ון שלזינגר, מי שעשה את קאובוי של חצות בארצות-הברית ואת יום ראשון הארוך באנגליה, היה הרעיון לאחד שתי תרבויות הקרובות אליו, אנגליה ואמריקה, תחת קורת גג אחת. לכן בחר תקופה יחידה במינה בתולדות שתי הארצות: השנים שבין 1942-1944 כשהאמריקאים חנו באנגליה ערב פלישת כוחות הברית לגרמניה.

הסיפור: שלוש אהבות מקבילות בעיר שדה קטנה שבטחו לאנקשייר. הסמל ג'ון (ויליאם דיבין) מחזר אחר הלן, אשה נשואה (ואנסה רזגרייב). הטבח מאט (ריצ'ארד גיר) מתאהב בג'ין (ליזה אייכהורן), נערה שבעלה לעתיד יצא לחזית. ודאני (צ'יק וונדה) המתאגרף, נושא לאשה נהגת אוטובוס מקומית ותוססת בשם מולי (וונדי מור-גן). שלוש הסיפורים מביאים חתך של חינוך, מוסכמות, עקרונות מוסריים, והרגלי חיים המפרידים בין שני העמים המדברים לכאורה, בשפה אחת. ג'ון אינו מצליח לחזור מבעד לנאמנותה של הלן לבעלה ולזעזע את המיסגרת המסורתית והמוצקה של החברה הבריטית; מאט אינו מסוגל לממש את יחסיו עם ג'ין כי אינו מסוגל לקחת על עצמו אחריות והוא עדיין ילדותי יחסית לאהבתה הבשלה והשלמה; ואילו דאני, חי את הרגע ואינו חושב מה יקרה לאשה שהשאיר מאחוריו כשכרסה בין שיניה.

ריצ'ארד גיר וצ'יק וונדה, האמריקאים באים!

הצלחתו הגדולה של הסרט בזיאלוגים שנכתבו על-ידי קולין וילאנד הבריטי וולטר ברנשטיין האמריקאי, המבליטים את הניגודים שבין האמריקאים לאנגלים, ובתו אור האווירה המיוחדת לעיר שדה שהפכה לחניון אמרי-קאי. החולשה נעוצה בכך שהבמאי לא הביא עד לשיא את העימותים השונים, והשאיר את כל היחסים בגדר טיפול על פני השטח, ונדמה לפעמים כאילו היה זה רומן בהמשכים בגדי תקופה.

לזהותם הלאומית. בכמה תפקידי מישה אפשר לראות שם גם ישראלים. אשר לצוות הטכני, חלקו ישראלי, ומיספרית, כדרך הטבע בסרט שמצולם בברלין, הרוב הוא גרמני. למי שטרם שמע או טרם זיהה במה המדובר, הזוכה המאושר בכבוד פרסי האכינות של מרכזי הסרט הישראלי הוא הקוסם מלובלין. למה הדבר דומה: כאילו בא מרכז הסרט ואמר לעושים במלאכה בישראל: צאו לכם לנכר, מצאו לכם מממנים שיסייעו לכם לעשות סרטים, ואם יש לכם קצת שכל, הרי תקימו לכם בסיס שם, ואז כבר לא תודקקו לפרסי האכינות שלנו. כי זאת בדיוק דרכו של מנחם גולן, אשר הפיק וביים את הקוסם מלובלין.

אפשר, כמוכן, לבוא לטעון: והיכן האכינות? הרי על הישראליות של הסרט הוחלט כבר קודם לכן, כאשר אותו צוות שבחר בזוכה הפרס, הוא זה שמצא את הקוסם מלובלין ממלא את התנאים הנדרשים כדי להיחשב "סרט ישראלי". אז במה שנוגע לאיכות, נדמה שכבר ברור היום, לאחר שהסרט הוצג במקומות רבים בעיר, ששם שמו סכנה כי ירשום דף חשוב בתולדות הקולנוע העולמי או הישראלי. אין ספק שצריך להעריך את המאמץ ההפ-קטי שהושקע בו, את היכולת הטכנית של הצוותים, את כוח האירגון וכישר הביצוע. בסופו של דבר, קשה להיחזק באישוהו ישראלי אחר שהצליח עד היום להרים תוכנית מורכבת כל כך לסרט, ולצאת ממנה בשלום. אם זאת האכינות, או אין ויכות, הקוסם מלובלין זכאי לפרס סים. אבל אז צריך לשנות את שמם של הפרטים עצמם. אולי כדאי לקרוא להם "פרסי התעשייה והחרושת עם הפנים לחו"ל ועם הגב אל הארץ".

למענוינים הנה הרשימה המלאה:

פרס ראשון — לסרט רגעים — למפיקי הסרט.

פרס שני — לסרט הקוסם מלובלין — למפיקי הסרט.

פרס הבימוי — למנחם גולן עבור בימוי הסרט הקוסם מלובלין.

פרס התסריט — לאילן מושגון על התסריט לסרט רובה חזולות.

פרס הצילום — לדוד גורפינקל — על צילום הסרט הקוסם מלובלין.

פרס העריכה — לעורכי הסרט הדוקר-מנטרי הים האחרון. — (חיים גורי, ז'קו ארליך ודוד ברגמן).

פרס ההלחנה — ליוסי מר חיים — על המוסיקה לסרט רובה חזולות.

פרס המישיח: לגדליה כסר על מישיחן בסרט טרנזיט.

בנחת, כאשר העמיד את קארן בלק, בפאה נוכרית בלונדית, בתחילת מדינות כדי שהכל יידעו כי מדובר בסמל היצ'קוקי אופייני, רק על מנת שכמה דקות לאחר מכן, תסיר את הפיאה ותגלה את רעמת השערות הכהות שלה. שלא לדבר על הדרכים המבדחות שבהן נהג לשלב את עצמו בצילום אחד לפחות. בכל אחד מסרטיו, פעם כעובר אורה ברחוב, פעם כיושב בספסל האחורי של אוטובוס, פעם כתמונה על כוננית, ופעם כחלק מאמר בעיתון רטוב. אפילו סיפור שמתרחש כולו בסירת הצלה, או בחדר סגור, אינם יכולים למנוע ממנו את התענוג שבהערמה על הצופה, ובמציאת דרך להגיע אליו ברגע הסחות צפוי.

מי שמעוניין בתיעוד ההיסטורי, ודאי מצא אותו כבר בשפע בכל העיתונים. מתי נולד היצ'קוק, איך קראו לסירטו הראשון, מה עשה לפני שביים ומה עשה אחרי, איך קראו לאשתו, מה שלום ילדיו ומה היו בעיות הדיאטה שלא אימץ לעצמו אף פעם. אבל, עם כל חשיבותם של פרטים אלה, אהבי הקולנוע יזכרו את היצ'קוק, הדמות העגלגלה והשנונה, כאיש שסיפק להם כמה מן השעות המרתקות בחייהם. עוד אחד מדור הנפילים הלך לעולמו, ובינתיים לא נראה אופק מי יהיה מסוגל לרשת אותו.

ישראל

פרס התעשייה והחרושת

מרכז הסרט הישראלי מחלק מדי שנה פרסי אכינות לסרטים הישראליים המופקים בארץ. זהו מינהג ישן ונאה כשלעצמו. עידוד עשייה לצעירים, מה עוד שהפרס מלווה גם בסכום כספי די נכבד. בשנים האחרונות השתדל מרכז הסרט, הפועל במיסגרת משרד התעשייה, המיסחר וה' תירות, לשוות לחלוקת הפרסים הללו אופי קצת יותר חגיגי וליצור סביבם מין הילה של אוסקר ישראלי. כל זה טוב ויפה, אולם הצרה היא שכאשר מכונאים, ויהיו אלה אפילו מכונאים עדינים, מתעשרים קים באמנות, התוצאה יכולה להיות רק אחת: מסמרים בצורת פרחים, או לסירור גין, פרחים בצורת מסמרים.

ואכן זאת הצורה שיש לפרסי האכינות שהוענקו השבוע, הזוכה הגדול והמאושר הוא סרט שזולם בברלין, עם סכומי כסף רציניים מאוד מן העיריה שם. בצירוף השקעות נוספות, ממקומות אחרים בעולם, ובנהלת חברה ישראלית או, שאינה יש-ראלית עוד, בסרט משתפת שורה שלמה של שחקנים אמריקאים, אולי לא כוכבים מן השורה הראשונה, אבל שחקנים מוכרים בהחלט, שאין שום אפשרות לטעות בקשר

ברום דרן, בארכרה הרים, היצ'קוק, קארן בלק וזיידאם דיווין ב"מזימות" אחד מדור הנפילים — מי מסוגל לרשת אותו?

סרט, כאשר הגיבורה ניצבת בתוך תחנת רכבת ריקה, כולה בצבעים אפורים (גם התחנה וגם הנערה), ורק תיק בצבע צהוב קופץ כאילו מתוך ידיה אל תודעת הצופה. כל אלה מזכירים כמעט ציורים קוביסטיים.

כתמונה עץ בוננית. ולבסוף, היצ'קוק ההומוריסט. כמו בחייו הפרטיים, כך גם על הבד, הוא לא יכול היה לוותר על החיוך, על אותה הקריצה האומרת שצרתו העיקרית של המין האנושי היא בכך שהוא מתעקש לקחת את עצמו יותר מדי ברצי-נות. מי יכול לשכוח את היצ'קוק עצמו וזולל בעדנה רבה מיבחר מכל עופות הים והיבשה, בתוך חדר מלא פוחלצי ציפורים, כאשר הוא מספר בין נגיסה אחת לשנייה, למצלמה המתבוננת בו, שהציפורים הם הידידים הטובים ביותר של האדם. כל זאת בסירטון שצריך היה לפרסם את הציפורים. ואיך אפשר שלא לחייך לזכר העיתונאי שרגליו מגובסות, המציץ אל תוך חדרי שכניו וחייהם בהחזון האחורי כדי להיות את חוויות הנוחת, אותו מרותק לכיסא, או את הגוויה שאיש לא רצה לדעת ממנה במה קרה להארי, ואת קארי גראנט ואיוו מארי סיינט בתא של קרון רכבת. במזימות בינלאומיות, אפילו על מעריציו ליגל

בעצם, או החבל, סרט שמורכב מעשרה צילומים ארוכים מאוד, שכל אחד נמשך קרוב לעשר דקות, סרט שבו המצלמה מתקרבת ומתרחקת מן הגיבורים ומן החפ-צים, והתיפאורה, שנבנתה מקירות ורהיטים, נעה על גלגלים, כדי לאפשר תנועה זו של המצלמה מבלי שהצופה יחוש בה. בפרנזי יוצאת המצלמה מתוך דירת הרור צח, יורדת במדרגות תלויות, חולפת על פני חדר-המדרגות ויוצאת עד לאמצע ה' כביש. מבלי שהצופה יוכל להבין, אם הוא רגיש לנושא, כיצד אפשר לבצע זאת בלי קפיצות והפרעות.

אסור גם לשכוח את היצ'קוק האסתטיקן, האיש שידע לשלב, בתוך פרטים שניראו פשוטים ומיסחריים לגמרי, דימויים פלאסטיים מפתיעים בהעותם. סאלבאדור דאלי עיצב עבורו את הסיוט של האשם המדור מה בעולם השיכחה, מיבחר הצבעים בכניי סה לדירתה של קים נובאק בורטינג, עם הדלת האדומה הקורעת את העיניים או הסיטוים האבסטרקטיים של גיימס סטיו-ארט באותו הסרט, מעידים על הענה חוזר תית שהיתה רק למעטים באותה התקופה בקולנוע. ואילו הקווים הישרים השולטים במארני או אחת התמונות הראשונות בי